
ÀMBIT "VOLUNTARIAT-PROFESSIONALITAT"

Lleida, 30 d'abril de 1994

Per tal d'ordenar el devat de cara a poder-ne extreure unes conclusions el més concretes possible, els participants varen estar d'acord en iniciar-lo a partir de tres apartats previs que s'acceptaren de part de tots:

- ▶ Que el sistema idoni, i gairabè únic, de gestió de les nostres entitats, pel que fa a l'aspecte humà, és un de mixte, en el qual s'haurien de convingar el voluntariat i les aportacions professionals¹.
- ▶ Que, en general, hi ha dificultats per a la captació de voluntaris, sobre tot a nivell de gestió de les entitats.
- ▶ Que la part corresponent a les col.laboracions professionals o retribuïdes d'alguna manera, també presenten certes dificultats que cal tenir en compte.

Sistema mixte de gestió.

Amb les aportacions de voluntariat, per si sol, no sempre és possible gestionar i dinamitzar correctament les entitats i complicacions del moment present.

- ▶ Per insuficient nombre de voluntaris.
- ▶ Per manca de formació suficient (en general).
- ▶ Per manca del suficient grau de responsabilitat i compromís dels associats (en general).
- ▶ Per la impossibilitat que els voluntaris vulguin o puguin assumir responsabilitats que comporten compromisos periòdics, amb dates i horaris delimitats (horaris fixos d'atenció al públic, obertura de dependències amb regularitat -bars, sales d'espectacles, servei de biblioteca, classes regulars,...-, gestions davant administracions públiques, etc.).

---

¹ Es va constatar, no obstant, l'acord amb la fórmula de gestió, que hi ha entitats o grups d'activitat que, de moment no poden accedir a recursos per a professionalitzar ni totalment ni parcialment la seva gestió o activitats, per la qual cosa s'han de limitar a les aportacions voluntàries.

- ▶ Per l'execució de tot tipus de treball de caire mecànic, ja siguin de despatx o referents a activitats (trameses vàries, engantxar cartells, feines d'arxiu) o be de neteja i manteniment.

L'esquema tipus de funcionament de les entitats podria ser aproximadament aquest:

- ▶ Socis actius.- Voluntariat més compromés. Gestió a nivell de decissió.
- ▶ Socis de quota.- Creu amb la filosofia del projecte però no es compromet a prendre-hi part activa.
- ▶ Professionals.- Amb diferents matissos que poden anar des de l'execució de tot tipus de treballs macànics o de dedicació regular fins a responsabilitats de gerència.
- ▶ Voluntaris ocassionals.- Que poden venir de la massa social, de l'entorn o de procedència diversa segons els casos.

Dificultats per la captació de voluntaris

Possibles causes:

- ▶ La situació econòmica i social actual no és la més idònia per estimular el voluntariat.
- ▶ Els projectes, de vegades, no són prou engrescadors, cal cercar motivacions i revisar-los.
- ▶ Mitjans de captació inadequats.
- ▶ Manca de cultura de solidaritat.
- ▶ El voluntari també cobra (manca de reconeixement social).
- ▶ Crisi de la cultura del treball.

Estratègies per la captació de voluntaris:

- ▶ Revisar projectes i objectius.
- ▶ Estimular la participació de la massa social de les pròpies entitats.

- ▶ Plans per la captació entre sectors i àmbits nous a través de convenis de col.laboració per pràctiques: universitaris, escoles professionals, escoles tècniques, jubilats i jubilats prematurs, INCAVOL, objectors de consciència,...
- ▶ Revisar denominació: voluntari=ciutadania activa.
- ▶ Ser voluntari no vol dir inferior en cap sentit a professional (hi ha bons voluntaris i mals professionals i a viceversa). Cal que la seva activitat es faci amb el rigor i la seriositat que normalment exigim als professionals.
- ▶ Tenir molt clars els treballs que es proposin (no es pot demanar que es faci voluntariament el que no ens agrada fer).
- ▶ Participació a activitats engrescadores (algú es queda).

Dificultats de les col.laboracions professionals

- ▶ Generar recursos per a pagar-les.
  - ▶ Buscar l'equilibri entre voluntariat i professionalitat.
  - ▶ Possible inhibició progressiva dels voluntaris a mesura que es vagin professionalitzant responsabilitats.
  - ▶ Manca d'estabilitat dels recursos que poden dificultar la continuïtat dels projectes.
-
-

ÀMBIT "L'ESPORT DINS LES ENTITATS CULTURALS"

Martorell, 7 de maig de 1994

- ▶ Les entitats que realitzen activitats esportives haurien de modificar els estatuts, per incloure l'esport com un dels seus objectius d'actuació. Per altra banda caldria donar-se d'alta en el registre d'entitats esportives on es contemplen dues modalitats: entitats competitives on cal l'admissió de la Federació corresponent o d'entitats de lleure.
  - ▶ La Federació hauria de fer una proposta de redactat dels estatuts de les entitats on hi fossin contemplats els àmbits de jovent, cultura i esport.
  - ▶ Les seccions juvenils dels ateneus o entitats culturals que realitzin activitats esportives tenen també la possibilitat de registre a la Secretaria General de Joventut de la Generalitat de Catalunya.
  - ▶ S'han de potenciar al màxim les noves activitats esportives a l'aire lliure: escalada esportiva, bicicleta tot terreny, barranquisme, i fin i tot els anomenats esports d'aventura, sempre però, que siguin respectuosos amb la natura.
  - ▶ Cal plantejar les activitats esportives dintre de les entitats com un camí ofert a la joventut i a la seva iniciativa, solament així les nostres entitats continuarem essent útils a la societat.
  - ▶ Cada associació ha de tenir present el seu entorn, i si existeix una oferta, en aquest cas esportiva, saber valorar-la, i sense entrar en competència proporcionar-la en el si de la seva entitat.
  - ▶ S'ha de demostrar que dintre de les entitats, l'oferta es plural i que hi caben tota mena d'iniciatives culturals i esportives, tot es qüestió de proposar-s'ho, ja que es poden organitzar activitats intersocials, socials, o locals: un torneig o campionat, amb el patrocini o sense de la federació esportiva, ja que pot ser amistós o de lleure. Sempre serà però, una aportació més de l'associació a la col·lectivitat.
-
-

ÀMBIT "RELACIONS ENTITATS SOCIETAT"

Granollers, 14 de maig de 1994

- ▶ Cal partir de l'anàlisi de la pròpia necessitat d'existir de l'entitat i del criteri que les Societats ateneístiques varen sorgir en el seu moment donant resposta i solució a les necessitats del conjunt de la comunitat, cal anar estudiant profundament quins són ara els problemes a resoldre a l'àmbit global i a l'espai concret on està ubicada l'entitat.
- ▶ És aconsellable la diversificació de les activitats a fi d'eisemplar l'oferta a la societat.
- ▶ Fomentar la participació possibilitant el protagonisme actiu dels associats com a resposta a la massificació i anonimat a que sotmet als individus una societat que basa la seva interrelació en la comunicació electrònica.
- ▶ Investigar mitjançant enquestes o altres medis el tipus de soci i en funció del resultat obtingut organitzar les activitats que s'adaptin més a les preferències majoritàries.
- ▶ Fomentar la periòdica renovació de les juntes.
- ▶ Introduir les innovacions de les noves possibilitats en el camp de la comunicació, com pot ésser la ràdio i la televisió local, aquesta última especialment, perquè estan encara en procés de desenvolupament i regulació legal, permet la seva incorporació a l'activitat ateneística amb possibilitats de futur.
- ▶ Promoure l'estudi de les possibilitats d'explotació del patrimoni de la societat, a fi de capitalitzar-lo en la millora dels serveis i la dinamització de la vida associativa.
- ▶ Es dona el cas que les activitats de les entitats públiques interfereixen en les competències de les associacions públiques. Malgrat tot, cal promoure línies de col·laboració amb les administracions públiques, especialment els ajuntaments, procurant sortir de qualsevol tipus d'aïllament, tot conservant la independència social.

- ▶ Crear plataformes de debat intel·lectual respecte a la problemàtica social i cultural, a fi de contribuir-hi aportant solucions, tot aproximant els ateneus a la realitat de la societat on estan integrats.
  - ▶ Promoure la participació a la vida ateneística d'aquelles persones nouvingudes que, procedint de comunitats de realitat social poc interclassista, no han entès encara el paper dels ateneus com elements de progrés i de desenvolupament democràtic de la societat.
  - ▶ Fomentar la relació i col·laboració entre les entitats ateneístiques, a nivell local o comarcal amb l'objectiu d'unir forces per conquerir objectius comuns.
  - ▶ Cuidar de millorar la imatge dels ateneus, presentant-los com institucions dinàmiques, tot divulgant les iniciatives ateneístiques que es considerin exemplars i procurant imatges gràfiques en la línia de la modernitat.
  - ▶ Estudiar el marc legal associatiu buscant treure el màxim profit de les noves iniciatives legislatives, com poden ésser la Llei de Foment de la Cultura Popular i Tradicional aprovada pel Parlament de Catalunya i la LLei de Mecenatge actualment en tramitació al Congrés de Diputats, que, entre altres opcions, atorgarà la possibilitat d'ésser declarades Associacions d'Utilitat Pública, per gaudir dels beneficis que atorga l'esmentada llei.
-
-

ÀMBIT "MITJANS DE COMUNICACIÓ"

Figueres, 28 de maig de 1994

La Federació d'Ateneus ha de ser el vehicle de comunicació amb els diferents mitjans.

- proposta de connexió entre diferents entitats i entre les entitats i la Federació d'Ateneus de Catalunya a través d'una xarxa.
- agència de comunicació de cultura

Constatem que hi ha un canvi cultural pel que fa als nous mitjans que suposen un nou model de recursos que caldria posar al servei de l'ateneisme.

Penetració en els mitjans. Com fer arribar a les notícies:

- treballar la sensibilitat dels informadors.
- les associacions han de tenir estratègies planificades.
- integrant personal especialitzar o integrant-nos en les xarxes establertes.
- Creació d'una agència FAC

Proposta inicial de Televisió, a través d'una productora sobre el món associatiu, amb un estil propi, sense entrar en competència amb els programes generals però sent competitiva amb els espais propis, connectada a través d'una xarxa moderna d'interrelació tal de vertebrar i enfortir el món associatiu, treballant més en el camp professional dels mitjans de comunicació.

Projecte de viabilitat per a realitzar La Revista dels Ateneus.

ÀMBIT "RELACIONS D'ÀMBIT EUROPEU"

Figueres, 28 de maig de 1994

- ▶ Fomentar la interrelació entre les entitats catalanes al nostre país i la xarxa de casals catalans distribuïts arreu del món, amb entitats de cultures minoritàries (pe. maison de pays) i amb altres entitats homòlogues als diferents països comunitaris.
  - ▶ Realitzar programes i fórmules de col.laboració per cercar avantatges i recursos de la Unió Europea (pe. Calisdoscopi)
  - ▶ La Unió Europea disposa de programes culturals, els beneficiaris dels quals són xarxes. Cal establir xarxes europees formades per entitats de diversos països.
  - ▶ Cal tenir en compte altres accions com els agermanaments entre ciutats europees, l'Euroregió Catalunya/Midi-Pirineus/Llanguedoc-Rosselló,...
  - ▶ Creació d'una oficina que centralitzi tota la informació i documentació de la Unió Europea, Consell d'Europa i UNESCO (subvencions, programes, entitats, activitats, etc.) en lo relatiu als aspectes culturals, històrics, socials i de minories nacionals editades i en destinació a les entitats i ciutadans europees.
  - ▶ Connectar-nos informàticament a la xarxa europea d'informació cultural ja existent.
  - ▶ Cercar els models de programes de col.laboració que ja funcionen de col.laboració entre entitats per tal de veure'n la viabilitat.
  - ▶ Instar a les administracions públiques per a que ens donin el suport per tal de tenir aquesta informació.
  - ▶ Crear un grup de treball per tal d'aconseguir aquests objectius.
-
-

ÀMBIT "FINANÇAMENT I MARC LEGAL"

Tortosa, 4 de juny de 1994

- ▶ Els Ateneus haurien de demanar la declaració d'Entitat d'Interés Cultural al Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana de la Generalitat de Catalunya. Caldria que l'Estat considerés a a les entitats declarades d'Interés Cultural, Entitats d'Utilitat Pública.
  - ▶ Cal afavorir contactes amb el món empresarial i particulars en relació als beneficis contemplats en la Llei de Fundacions de 1994.
  - ▶ Cal que els Ateneus demanin que tots els rendiments de les explotacions dels recursos (teatres,...) siguin declarats exempts de tributació.
  - ▶ Cal afavorir contactes amb el món empresarial i amb particulars en relació als beneficis contemplats en la Llei de Fundacions de 1994. La Federació d'Ateneus de Catalunya hauria de ser, dins aquest àmbit específic, una canalitzadora d'iniciatives i projectes.
  - ▶ A través de la Federació d'Ateneus de Catalunya, caldria que s'insistís als diferents grups polítics representats al Parlament de Catalunya per a que estudiessin la viabilitat de realitzar una proposta de Llei d'associacions de Catalunya.
-
-

ÀMBIT "EL FUTUR DE L'ATENEISME"

Montblanc, 12 de juny de 1994

L'esperit del IV Congrés ha estat l'obertura dels ateneus a d'altres entitats culturals. Per que respecte al cas concret dels ateneus, en aquest àmbit específic es considerà que:

- ▶ La Federació d'Ateneus de Catalunya hauria d'estructurar i planificar un programa formatiu. Comptar amb els recursos propis (membres de juntes directives dels ateneus en actiu o no amb experiència).
- ▶ Cal redefinir què és el que els ateneus hem d'oferir a la societat.
- ▶ La Federació d'Ateneus de Catalunya hauria de vehicular la petició de les subvencions que sol·liciten les entitats federades a la Generalitat de Catalunya.
- ▶ Cal procurar una participació àmplia d'acord amb la realitat on es mou l'entitat, amb especial interès per les iniciatives intergeneracionals.
- ▶ És important que cada entitat defineixi un projecte base a seguir entorn el qual es realitzi la programació de les diferents activitats, tant si són d'ampli abast com si són minoritàries.
- ▶ Els ateneus s'han d'obrir a la realitat multicultural i han de seguir la línia d'acollir aquesta gent fomentant la integració, el respecte i la tolerància, sense defugir però de fomentar la nostra cultura.
- ▶ La base dels ateneus és el soci. Els socis són l'autèntic motor dels ateneus i les associacions culturals: l'equip humà (relacions humanes, voluntarisme,...). El projecte haurà de ser engrescador perquè hi participin en la gestió.
- ▶ El finançament de les entitats s'ha de basar en la diversificació dels recursos, especialment les quotes dels socis, els recursos generats per la programació d'activitats i en les subvencions (via conveni).
- ▶ Creació d'eixos intra i supramunicipals (p.e. Taula d'Ateneus).
- ▶ Els ateneus s'han d'interrelacionar amb les altres entitats que formen el teixit associatiu català d'avui.

- ▶ Cal rentabilitzar les activitats no només en termes econòmics sinó també en termes socials.
  - ▶ Cal tenir una preocupació pels temes medioambientals.
-
-

RESUM DE CONCLUSIONS PER LA TAULA DE MODERADORS

El IV Congrés d'Ateneus i Associacions Culturals, convocat per la Federació d'Ateneus de Catalunya, que es va iniciar a Vilanova en la tardor de 1993, ha anat desenvolupant les corresponents jornades d'estudi i de debat dels diferents àmbits proposats (set en total), durant aquest mesos, fins arribar a l'acte de cloenda del dia 15 d'octubre d'enguany.

Els resultats d'aquestes jornades són les conclusions, que anteriorment heu pogut llegir a aquesta mateixa publicació. No obstant, la taula de moderadors, en fer una primera valoració de les mateixes, ha cregut interessant destacar-ne uns aspectes comuns que creiem que val la pena remarcar:

- ▶ Constatar la preocupació per la dificultat de captació de voluntariat per la gestió de les nostres entitats, per la qual cosa caldrà analitzar en profunditat les causes apuntades als treballs d'aquest àmbit i saber-ne plantejar estratègies adients.
- ▶ Necessitat de crear plataformes de debat intel·lectual respecte a la problemàtica social i cultural dels nostres dies, a fi de contribuir-hi aportant solucions.
- ▶ És imprescindible poder accedir als mitjans de comunicació i crear-ne de propis per tal de divulgar les nostres iniciatives i millorar la nostra imatge.
- ▶ Cal fer un esforç per obrir-se a corrents de col·laboració i d'interrelació amb institucions i entitats d'altres nacionalitats i d'una forma prioritària amb les de la Unió Europea.
- ▶ Necessitat de fer un esforç d'imaginació per obrir noves vies de finançament, com per exemple: optimització dels recursos propis (patrimoni, activitats, socis,...), convenis amb les administracions, espònsors, aprofitament als màxim de les possibilitats de les noves lleis.

I per finalitzar, la taula de moderadors, voldria tornar a insistir en la voluntat de que les conclusions d'aquest Congrés no es quedin en un seguit de bones intencions sense cap aportació positiva pel món associatiu. En aquest sentit caldria que la Federació d'Ateneus de Catalunya fos la principal dinamitzadora de l'aplicació pràctica de les conclusions.